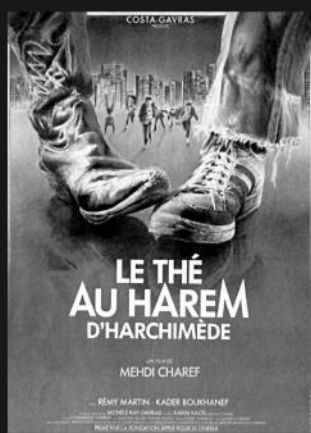
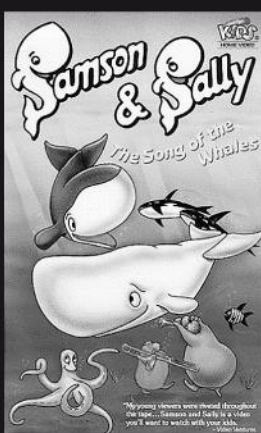

GUIA AUDIOVISUALS

coordinadora
D'ONG SOLIDÀRIES

Fitxa tècnica

Nom de la pel·lícula: **Bakhita**

Durada: **173 minuts**

Direcció: **Giacomo Campiotti**

Guió: **Giacomo Campiotti, Filippo Gentili, Filippo Soldi**

Producció: **Titania Produzioni**

Any: **2009**

Nacionalitat: **Italiana**

Música: **Stefano Lentini**

Edat recomanada: **A partir de 10 anys**

Sinopsi

Sent molt jove, Bakhita va ser segrestada per comerciants d'esclaus i, després, venuda a un diplomàtic italià que la va portar a Itàlia. Allí va viure en un convent fins a la seva mort.

Va ser canonitzada l'any 2000, tres anys abans que esclatés el conflicte de Darfur. Abans que fos proclamada santa, ningú va reparar en el lloc del seu naixement, però quan el conflicte es va estendre a la seva ciutat, els catòlics de Sudan van començar a resar-li perquè el conflicte armat acabés. La seva fama s'ha estès per tot arreu.

Una història sobre l'esclavatge, la religió i els drets humans basada en fets reals. Tràiler: https://youtu.be/7dB3fBo0_JQ

Altres pel·lícules del director:

- El maestro, 2014
- Blanca como la nieve, roja como la sangre. 2013
- Maria de Nazaret. 2012
- Prefiero el paraíso. 2010
- Moscati el medico de los pobres. 2007
- Amor y guerra. 2007
- Mai + come prima. 2015
- Bracciateli Rossi, 2014
- Doctor Zhivago. 2002
- Como dos cocodrilos. 1994
- Cosa di primavera. 1989

Objectius del treball

- Oferir un paral·lelisme entre l'Esclavatge i Tràfic de persones del x.XIX i el del s.XXI.
- Reflexionar sobre la possessió com a forma de violència
- Reflexionar sobre la "humanitat" com a exaltació dels valors humans
- Obrir el debat sobre l'acció noviolenta

Activitats proposades

Aquesta guia pretén donar idees d'activitats per a alumnes majors de 12 anys que facin el visionat del llargmetratge.

Bakhita és un personatge real, Santa Josephina Bakhita (Nom complet: Giuseppina Bakhita le Baka).

En la història que ens presenten n'hi ha tres d'explicades en paral·lel, una és la de la família de l'Aurora, que realitza un llarg viatge per anar a acomiadar una moribunda que està en un convent. Aquest viatge destapa desavinences entre el matrimoni que al final se solucionaran gràcies al fil de la història de la vida de la moribunda, la Bakhita.

La història principal és la vida (biòpic) de Santa Josephina Bakhita, una nena esclava que acaba essent comprada per un diplomàtic i traficant d'armes italià, el senyor Federico Marin (pare de l'Aurora). En aquesta mateixa època hi ha una altra petita història, la dels joves Andrés i Giovanna, camperols que treballen les terres de Don Federico i que patiran la ira del seu amo i del sistema feudal.

Les tres vides, la contemporània i la dels records de l'Aurora, s'entrellaçaran entre elles gràcies a la intervenció de la jove esclava, la Bakhita, que amb la seva bondat aconseguirà apoderar-les i retrobar l'equilibri perdut en els conflictes que es presenten i que conformen el relat.

Guia pel Professorat

Activitat pre-visionat

Activitat 1. Situar la història en el seu context

El/la docent cal que faciliti informació sobre l'esclavitud en l'edat moderna a través de documentació que facilitem al final de la guia o del que ja es pugui haver treballat en altres assignatures o temaris.

L'esclavitud, es remunta a èpoques prehistòriques, encara que es va institucionalitzar quan els avanços agrícoles van propiciar l'establiment de societats organitzades que requerien abundant mà d'obra. Els esclaus s'obtenien dels presoners de guerra, delinqüents, gents d'una altra raça o religió, o persones que eren venudes pels seus familiars a canvi del perdó d'un deute. L'esclavitud era acceptada en totes les societats antigues -Mesopotàmia, Índia, Xina, Grècia, Roma, civilitzacions precolombines...- i en tots els sectors econòmics: mineria, construcció, agricultura, llar...

Activitat 2. Qui va ser Josephina Bakhita?

L'actual patrona d'un dels països que pateix una de les guerres més llargues i cruels de l'actualitat, Josefina Bakhita (en italià: Giuseppina Bakhita) és un personatge interessant de conèixer. Hi ha nombrosa bibliografia sobre ella, llibres i, ara, la pel·lícula. Fóra bo que l'alumnat tingués una petita noció del personatge abans del visionat.

El/la docent pot llegir la biografia de la santa, recomanar-ne lectures a l'alumnat abans del visionat o fer-ne una recerca conjunta per Internet.

A continuació passem un resum de la seva vida per tal que es pugui llegir a l'aula si no hi hagués la possibilitat de fer-ne un treball més exhaustiu.

«Bakhita va nèixer l'any 1869 a Darfur, Sudan, i va morir el 8 de febrer de 1947 a Schio, Itàlia. És venerada com a santa per l'Església Catòlica el 8 de febrer, i se la va nomenar patrona de Sudan.

Va néixer al voltant de l'any 1869 a la regió sudanesa occidental de Darfur; al poble de Olgossa, a l'oest de Nyala i prop de la muntanya Agilerei. Pertanyia al prestigiós poble Daju, el seu pare era germà del cap del poble i tenia una família de tres germans i tres germanes.

Entre els set i nou anys, va ser segrestada pels comerciants àrabs d'esclaus, que ja havien segrestat la seva germana gran dos anys abans. Va ser venuda i comprada diverses vegades i després regalada. Es diu que el trauma del seu segrest li va fer oblidar el seu propi nom, prenent com a propi el que li va donar un dels seus amos esclavistes: Bakhita (sort en àrab).

Estant a Sudan, el diplomàtic Callisto Legnani la va comprar en qualitat d'esclava i la va dur a Itàlia. Allà serà on es convertirà al cristianisme i des d'on ens expliquen la història que l'alumnat és a punt de visionar.

Activitats post-visionat

Activitat 1. Qui és qui?

Els protagonistes:

- Padre Antonio
- Aurora
- Giovanna
- Angelica
- Bakhita
- Federico Marin
- Andrés

Situeu a l'aula una fotografia, una llufa o només el nom de cada protagonista en diferents racons. Agafeu post-it o papers de colors (si no n'hi ha, papers en blanc i retoladors de diferent color).

- Color verd: aquelles característiques que els defineixen
- Color vermell: aquelles característiques que no ens agraden del personatge
- Color blau: aquelles preguntes que els voldríem fer si els poguéssim conèixer
- Color negre: allò que tenim ganes d'escriure però no correspon a cap altre color

L'alumnat es passeja per l'aula enganxant els cartells a cada nino (tans com vulgui i als personatges que vulgui). Al cap de 5-7minuts es torna a lloc i s'obre un diàleg en plenària a partir de les característiques que s'han anat posant a cada personatge.

Per fer-ho es recomana començar pel personatge que té menys post-its i animar l'alumnat a parlar de com és, què fa i què ens incomoda o ens agrada de cadascun d'ells. Els colors verd i vermell serveixen per descriure el personatge, el colors blaus i negre per parlar de les percepcions que en traiem, judicis que en fem i sensacions que ens han transmès.

Activitat 2: És meva, ben meva

Durant la pel·lícula en molts moments, es recalca la propietat de l'esclava Bakhita: -"es mía". Surt al Sudan quan passa a ser propietat d'una família adinerada i a Itàlia quan passa a mans del diplomàtic i la seva filla.

Aquesta frase s'ha utilitzat per menystenir-la, utilitzar-la i obligar-la a fer allò que no serien capaços de demanar a algú (o de fer ells). En el món actual, hi ha moltes violències basades en la utilització de l'altre: enumereu-ne tantes com coneixeu i feu-ne una recerca a nivell de mitjans de comunicació i xarxes socials. Com actuem nosaltres davant d'aquestes violències? Quines iniciatives socials, civils i organitzades denunciïn, treballen i intenten frenar-les? Quines lleis s'han implantat, proposat o aprovat per tal de corregir-les? Quins projectes o entitats hi ha que treballin exclusivament aquesta temàtica? Feu-ne una exposició en grups de 4 persones davant la classe. Recordeu contestar: Qui, què, com, quan, on i per què.

Un cop presentats els treballs, determineu accions que com a grup classe (i com a individus) podeu comprometre-us a fer per denunciar o treballar en l'eradicació d'aquestes violències.

Activitat 3. Penso... i existeixo.

La pel·lícula està plena de frases fetes i reflexions que han d'ajudar-nos a entendre alguns conceptes sobre la llibertat, l'amor i la fe (en els altres i en una deïtat, en aquest cas el Déu dels cristians). Us seleccionem alguna de les preguntes que surten al llarg de la història perquè les debateu entre vosaltres. Si durant el visionat n'heu localitzat alguna altra, afegiu-la al llistat.

Dividiu-vos en dos o tres grups, cadascun pren una de les preguntes i durant cinc o deu minuts obre el debat per tal d'extreure'n una resposta consensuada. Obrim la plenària amb un gran cercle on cada grup presenta la seva reflexió que entre

totes i tots es completarà en la plenària (debat obert de 3 minuts) i es dona pas al següent grup.

Ha de ser una activitat dinàmica, feta sense papers, bolígrafs ni pissarres. La proposta està feta per aprendre a pensar, consensuar i discutir obertament sobre temes més filosòfics que poden tenir múltiples mirades, totes elles vàlides.

Preguntes:

- Què vol dir ser esclau?
- Què és per a tu la felicitat?
- Què és una persona i què és una cosa?
- Qui és Déu?

Activitat 4. Esclaus al segle XXI

Sílvia Martínez escriu l'article: "Los pequeños esclavos invisibles en Italia". Extorsió, explotació sexual i laboral, mendicitat... Els més vulnerables són avui els esclaus del nostre tren de vida.

Es demana a l'alumnat que llegeixi aquest article en grups de tres o quatre persones i que, un cop llegit, donin una resposta a la Sílvia Martínez i als lectors de la revista proposant les solucions als diferents temes denunciats. Per fer-ho caldrà que investiguin les causes de l'esclavatge, les propostes que fan les ONG, etc.

Text original: <http://operamundi.uol.com.br/dialogosdelsur/los-pequenos-esclavos-invisibles-en-italia/13082017/>

Activitat 5. Allò que comparteixo amb els protagonistes... O no.

Escolliu alguna d'aquestes frases que apareixen a la pel·lícula:

- “Cuando llega la enfermedad pobres y ricos somos iguales” (el doctor al Sr. Marin)
- “Es la primera vez en la vida que me siento orgulloso de mi...Pero a que precio” (el doctor quan acull i defensa Bakhita davant del Sr. Marin)
- “Bakhita, tu no eres una cosa, eres una hija de Dios” (el capellà a Bakhita)
- “Sentimos miedo y desconfianza cuando conocemos a alguien diferente, porque es una amenaza” (Bakhita a Aurora sobre el rebuig que rep ella com a negra per part dels altres)
- “Esto no es como en África aquí no arreglamos las cosas con violencia” (El cunyat del Sr. Marin a Marin)
- “Entender que yo no soy un objeto es más difícil que obedecer” (Bakhita a l'Aurora quan s'acomiada d'ella)
- “Las personas que sufren se enfadan con los demás” (Bakhita a Aurora quan parlen del seu pare i com aquest humilia l'esclava i la gent que treballa per ell)
- “La soledad es algo horrible” (Bakhita a Rocco quan es coneixen)
- “Estamos llenos de prejuicios y de miedos” (el capellà durant el judici per la llibertat de Bakhita)

Feu un text breu que respongui a aquestes preguntes: Per què l'heu escollit? Què expressa aquesta frase (sentiments, emocions, valors...)? Quina relació té aquesta frase amb el teu dia a dia? (algun moment en què has viscut el mateix, un exemple que coneguis, una reflexió personal que t'inspiri...). Procura que l'escrit no sigui més llarg de mitja pàgina A4.

Activitat 6: La Noviolència

La noviolència és una manera de lluitar per la justícia. No és l'absència de conflictes, sinó el saber afrontar-los amb la convicció que poden resoldre's sense violència. En termes més científics hi ha tres nivells d'explicació: noviolència com a estil de vida, noviolència com a forma de resoldre conflictes, i noviolència com a estratègia política de transformació de la realitat.

L'acritud que adopta el capellà del poble amb la Bakhita, defensant-la davant del seu amo i de la gent del poble, la lluita que comença per aconseguir la seva llibertat i les aliances que obre amb el convent de Venècia per protegir-la, pot entendre's com una lluita no violenta? En quin dels tres termes la situaríeu? Per què? Quins altres exemples coneixeu d'accions no violentes?

Més informació relacionada i bibliografia

Sudan és la llar d'una de les principals civilitzacions contínues més antigues del món, amb assentaments històrics urbans que es remunten a l'any 3000 aC. Els sudanesos tenen una llarga història que s'estén des de l'antiguitat, la qual s'entrellaça amb la història d'Egipte amb qui estigué unit políticament en diversos períodes. Després d'independitzar-se del Regne Unit el 1956, va esclatar una guerra civil que es perllongà durant 17 anys i que fou seguida per conflictes ètnics, religiosos i econòmics entre els sudanesos del nord (amb arrels àrabs i núbies) i els nilòtics cristians i animistes del sud de Sudan. Això conduí a una segona guerra civil el 1983 i, a causa dels continus conflictes polítics i militars, el 1989 patí un cop d'estat dut a terme pel coronel Omar al-Bashir, que seguidament s'autoproclamà President del país.

Aleshores, Sudan experimentà un gran creixement econòmic, implementant reformes macroeconòmiques i l'adopció d'una nova constitució l'any 2005, que facilitarà que els grups rebels del sud tinguin una autonomia limitada. Aquesta part del Sudan es convertirà en estat independent l'any 2011 després d'un referèndum d'independència. Actualment doncs, el Sudan que surt a la

pel·lícula és un estat diferent en les fronteres (s'ha dividit en dos països diferents)

Darfur: vol dir 'llar dels fur' en àrab. És una regió situada al Sudan occidental que limita amb la República Centreafricana, el Txad i Líbia. Dividida en tres estats federats dins del Sudan: Gharb Darfur (Darfur Occidental), Janub Darfur (Darfur Meridional), i Shamal Darfur (Darfur Septentrional). El conflicte de Darfur entre els janjaweed i els africans negres de la regió ha derivat en una neteja ètnica de milers de persones i en el desplaçament forçat de diversos milions d'habitants de la regió. Aquest és el lloc de naixement de la protagonista de la pel·lícula i aquesta regió és la que durant el moments més cruels de la guerra, resava a la Santa perquè els protegís, d'aquí que actualment, Bakhita en sigui la seva patrona.

- Altres articles periodístics sobre l'esclavitud a Itàlia en l'actualitat:
 - a) <http://www.eluniversal.com.mx/articulo/mundo/2015/08/21/los-nuevos-esclavos-de-italia>
 - b) <https://www.nytimes.com/es/2017/04/14/en-el-nucleo-de-la-economia-agricola-italiana-hay-un-sistema-de-esclavitud-moderna/>

Unitat didàctica elaborada per: CeDRe de la Coordinadora d'ONG Solidàries.